

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

M. Tvllii Ciceronis Orationvm Pars ...

Cicero, Marcus Tullius

Coloniae Agrippinae, 1629

Ad qvirates post reditvm

[urn:nbn:de:bsz:31-116557](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116557)

ANTEQVAM IRET IN EXILIVM

religiosus à scelerato, beneuolus huic ciuitati ab hoste. ô misera vita ratio, qua tandiu resides in voluptate, quandiu fortuna poscit libido. egône inimicus huic ciuitati: quamobrem? quia inimicos necauit, egône hostis? quid ita? quia hostes interfecit, en conditionem huius temporis: antè gloria & laude dignissimi ducebantur, qui hæc perfecerunt: nunc scelerati & parricida esse dicuntur, qui hæc administrarunt. sint sanè scelerati: speret istorum victoria, si modo victoria appellanda est, in qua ciuitatis inest luctus: habeant hanc palmam ex innocētis cruore. tantum à vobis illud, equites R. peto & rogo, vt, quem sæpenumero vestra laude cohonestastis, eundem in dubijs vite periculis vestra virtute conseruetis.

AD QVIRITES

POST REDITVM.

ORATIO XXVII.

QVOD precatus à Ioue Opt. M. ceterisque dijs immortalibus sum, Quirites, eo tempore, cum me, fortunamque meas pro vestra incolumitate, ocio, concordiaque deuoui, vt, si meas rationes vnquam vestra saluti anteposuissem, semper

E e 5

piter-

ORATIO

piternam pœnam sustinerem mea voluntate suscep-
 ptam: sin & ea, quæ antè gesserã, conseruanda ciui-
 tatis caussa gessiſſem, & illã miseram profectiõnem
 vestra salutis gratia suscepissẽ, vt quod odium
 scelerati homines, & audaces in rep. & in omnes
 bonos conceptum iam diu continerent, id in me v-
 num potius, quàm in optimum quenque, & in vni-
 uersam rep. deslecterent: hoc si animo in vos, li-
 bero quẽ vestro: fuissem, vt aliquando vos patres
 conscriptos, Italia quẽ vniuersam memoria mei,
 misericordia, desiderium quẽ teneret: eius deuo-
 tionis me esse conuictum iudicio deorum immor-
 talium, testimonio senatus, consensu Italia, con-
 fessione inimicorum, beneficio diuino immortalique
 2 vestro, maximè lator, Quirites. * & si homini ni-
 hil est magis optandum, quàm prospera, aquabilis,
 perpetuaque fortuna, secundò vita, sine vlla offen-
 sione, cursu: tamen si mihi tranquilla & placata
 omnia fuissent, incredibili quadam & penè diuina,
 qua nunc, vestro beneficio, furor, lætia voluptate
 caruissẽ, quid dulcius hominum generi à natura
 datum est, quàm sui cuique liberi? mihi vero &
 propter indulgentiam meam, & propter excellens
 eorum ingenium, vita sunt mea cariores: tamen
 non tanta voluptate erant suscepti, quanta nunc
 3 sunt restituti.* nihil cuiquam fuit vnquam iucun-
 dius, quàm mihi meus frater, non tam id sentie-
 bam, cum fruebar, quàm tunc, cum carebam: &
 posteaquam vos me illi, & mihi eum reddidistis.

res.

AD QVIR. POST REDITVM.

res familiaris sua quinque delectat: reliqua mea
 fortuna recuperata, plus mihi nunc voluptatis af-
 ferunt, quàm tunc incolami afferebant. amicicia,
 consuetudines, vicinitates, clientela, ludi deni-
 que & dies festi quid haberent voluptatis, caren-
 do magis intellexi, quàm fruendo. * Iam verd ⁴
 honos, dignitas, locus, ordo, beneficia vestra, quan-
 quam mihi semper clarissima visa sunt, tamen ea
 nunc renouata illustriora videntur, quàm si obscu-
 rata non essent, ipsa autem patria, dÿ immortales,
 dici vix potest, quid charitatis, quid voluptatis
 habeat. quae species Italia? quae celebritas oppido-
 rum? quae forma regionum? quae agri? quae fruges?
 quae pulcritudo vrbis? quae humanitas ciuium? quae
 reip. dignitas? quae vestra maiestas? quibus ego om-
 nibus antea rebus sic fruebar, vt nemo magis. sed
 tanquam bona valerudo incundior est eis, qui è
 grati morbo recreati sunt, quam qui nunquam a-
 gro corpore fuerunt: sic ea omnia desiderata ma-
 gis, quàm assidue percepta, delectant. * quor- ⁵
 sum igitur hac disputo? quorsum? vt intellige-
 re possitis, neminem vnquam tanta eloquentia
 fuisse, neque tam diuino atque incredibili gene-
 re dicendi, qui vestrorum magnitudinem multi-
 tudinemque beneficiorum, quae in me, fratremque
 meum, liberosque nostros contulisti, non modò
 augere, aut ornare oratione, sed enumerare, aut
 consequi possit. à parentibus, id quod necesse erat.
 paruus sum procreatus, à vobis natus sum consu-
 laris

ORATIO

laris, illi mihi fratrem incognitum, qualis futurus
 esset, dederunt: vos spectarum & incredibili pie-
 tate cognitum reddidistis. temp. illis accepi tempo-
 ribus eam, qua penè amissa est: à vobis eam recupe-
 ravi, quam aliquando omnes vniuersi opera seruata
 iudicauerunt. dñj immortales mihi liberos dederunt,
 vos reddidistis. multa præterea à dñs immortalibus
 optata consecuti sumus: nisi vestra voluntas
 fuisset, omnibus diuinis muneribus caruissemus. ve-
 stros denique honores, quos eramus gradatim sin-
 gulos assecuti, nunc à vobis vniuersos habemus: vt
 quantum antea parentibus, quantum dñs immor-
 talibus, quantum vobismetipsis, tantum hoc tempo-
 re vniuerso cuncta, populo R. debeamus. * nam cum
 in ipso beneficio vestro tanta magnitudo est, vt eam
 complecti oratione non possim: tum in studijs vestris
 tanta animorum declarata est voluntas, vt non so-
 lum calamitatem mihi detraxisse, sed etiã dignita-
 tem auxisse videamini. non enim pro meo reditu, vt
 pro P. Popilij, nobilissimi hominiã adolescentis filij,
 & multi præterea cognati atque affines deprecati
 sunt: non, vt pro Q. Metello, clarissimo viro, iam
 spectata aetate filius: non L. Dalmaticus consularis,
 summa auctoritate vir: non Q. Metellus censorius,
 non eorum liberi, non Q. Metellus Nepos, qui tum
 consularum petebat: non sororum filij Luculli, Ser-
 uilij, Scipiones: permulti enim tum Metelli,
 aut Metellorum liberi pro Q. Metelli reditu
 vobis, ac patribus vestris supplicauerunt. quòd si
 ipsius

AD QVIR. POST REDITVM.

ipſius ſumma dignitas, maximeq; res geſta non ſa-
 tis valeret, tamen ſi q̄ pietas propinquorum preces,
 adoleſcentium ſqualor, mœctum natu lachryma
 populū Rom. mouere poterunt, * nam C. Marq; 7
 qui poſt illos veteres clariffimos conſulares, veſtra
 patrumq; memoria, tertius ante me conſularis ſub-
 ſit indigniſſimam fortunam preſtantiſſima ſua glo-
 ria, diſſimilis fuit ratio: non enim ille deprecatione
 redijt ſed in diſſenſu ciuium, exercitu ſe armiq; re-
 uocauit. me autem, nudum à propinquo, nulla co-
 gnatione munitum, nullo armorum ac tumultus
 metu, C. Piſonis generi mei diuina quadam & in-
 audita auctõritas, atque virtus, fratruq; mei mi-
 ſerrimi, atque optimi quotidianæ lachryma, ſordes-
 que lugubres à vobis deprecata ſunt. * frater erat 8
 vnus, qui ſuo ſqualore veſtros oculos inſt. Aeret: qui
 ſuo ſletu deſiderium mei memoriæq; renocaret:
 qui ſtatuerat, Quiritēs ſi vos me ſibi nõ reddidiſſe-
 tis, eandem ſubire fortunam, & tanto in me amore
 exiitit, vt negaret ſas eſſe non modo domicilio, ſed
 ne ſepulchro quidem ſe à me eſſe ſeiunctum. pro me
 preſente ſenatus hominumq; præterea viginti mil-
 lia veſtem mutauerūt pro eodem me abſente vnus
 ſqualorem ſordesq; vidisti. vnus hic, qui domi, qui
 in foro poſſet eſſe, mihi pietate filius inuenus eſſi, be-
 neficio patens, amore idem, qui ſemper fuit, frater.
 nam coniugis miſera ſqualor & lacus, atque opti-
 ma filia mæror aſſiduus, filiq; parui deſiderium
 mei lachrymaq; pueriles, aut timoribus neceſſarijs,
 aut magna parte reſcūs, ac tenelris continebantur,
 quartæ

ORATIO

quare hoc maius est vestrum in nos promeritum,
 quod non multis diu propinquorum, sed nobismet-
 9 ip[s]is nos reddidistis. sed quem admodum propin-
 qui, quos ego parare non potui, mihi ad deprecandam
 calamitatem meam non affuerunt: sic illud
 quod mea virtus prestare debuit, adiutores, aucto-
 res, hortatoresq[ue], ad me restituendum ita multi fue-
 runt, ut longè superiores omnes hac dignitate copiaq[ue]
 superarem. nunquam de P. Popilio, clarissimo, at-
 que fortissimo viro. nunquam de Q. Metello, nobil-
 10 issimo & constantissimo ciue: nunquam de C.
 Mario, custode ciuitatis, atque imperij vestri, in sen-
 natu merito facta est. * tribunijs superiores illi ro-
 gationibus, nulla auctoritate senatus sunt restituti.
 Marius verò non modò non à senatu, sed etiam
 oppresso senatu est restitutus: nec rerum gestarum
 memoria in reditu C. Marij, sed exercitus atq[ue], ar-
 ma valuerunt: at de me, ut valeret, semper senatus
 flagitauit: ut aliquando prosteretur, cum primum
 licuit, frequentia atq[ue], auctoritate perfecit. nullus in
 eorum reditu motus municipiorum, & coloniarum
 factus est: at me in patriam ter suis decretis Italia cū-
 cta reuocauit. illi, inimicis interfectis, magna ciuū
 cede facta, reducti sunt: ego ijs, à quibus electus sū,
 prouincijs obtinentibus, inimico autem optimo vi-
 ro, & mitissimo altero consule referente, reductus
 sum, cum is inimicus, qui ad meam perniciem vo-
 cem suam communibus hostibus prabuisset, spiritu
 duntaxat viueret, re quidem infra omnes mortuos
 11 amandatus esset. * nunquam de Popilio L. Opimius,
 fortis-

AD QVIR. POST REDITVM.

Fortissimus consul, nunquam de Q. Metello, non
 modo C. Marius, qui erat inimicus, sed ne is qui-
 dem, qui secutus est, M. Antonius, homo eloquentis-
 simus, cum A. Albino collega senatum aut populum
 est cohortatus. at pro me superiores consulem sem-
 per, ut referrent, esflagitatis sunt: sed veriti sunt, ne
 gratia causa facere viderentur, quod alter mihi
 affinis erat, alter: ut causam capiti receperam: qui
 prouinciarum sedere iretiti, totum illum annum,
 querelas senatus, luctum bonorum, Italia gemitum
 pertulerunt, Kalend. verò Ian. posteaquam orba
 rest. consulis fidem, tanquam legitimi tutoris im-
 plorauit, P. Lentulus consul, parens, deus, salus no-
 stra vita, fortuna, memoria, nonini: simul ac de
 solenni religione retulit, nihil humanarum rerum
 sibi prius, quam de me, agendum iudicauit. * atque ¹²
 eo die confecta res esset, nisi is tribunus pleb. quem
 ego maximis beneficijs, quastorem consul ornau-
 eram, cum & cunctus ordo, & multi eum summi
 viri orarent, & Cn. Oppius socer, optimus vir, ad
 pedes eius stans iocret, noctem sibi ad deliberandū
 postulasset: qua deliberatio non in reddenda, quem-
 admodum nonnulli arbitrabantur, sed ut patefa-
 ctum est, in augenda mercede consumpta est.
 postea res acta est in senatu alia nulla, & cum va-
 rjjs rationibus impediretur, voluntate tamen
 perspecta senatus, causa ad vos mense Ian. defe-
 rebatur. * hic tantum interfuit inter me, & ini- ¹³
 micos meos: ego, cum homines in tribunali Aure-
 lio palam conscribi, centuriariq; vidissem: cum in-
 tellige=

ORATIO

intelligerem veteres ad spem cadis Catilinæ copias esse
 reuocatas, cum viderem ex ea parte homines, cuius
 partu nos vel principes numerabamur, partim quod
 mihi inuiderent, partim quod sibi timerent, aut
 proditores esse, aut desertores salutis meæ: cum duo
 consules empti pactione prouinciarum, auctores se
 inimicis reip. tradidissent: cum egestatem, auaritati-
 am, libidines suas viderent expleri non posse, nisi me
 constrictum domesticis hostibus dedidissent: cum se-
 natus equitesq. R. flere pro me, ac mutata veste vo-
 bis supplicare, edictis atque imperijs veraretur: cum
 omnium prouinciarum pactiones, cum omnia cum
 omnibus fœdera, reconciliationes gratiarum san-
 guine meo sancirentur; cum omnes boni non recu-
 sarent, quin vel pro me, vel mecum perirent: armis
 decerere, pro mea salute nolui: quod & vincere &
 14. vinci luctuosum reip. fore putauit. * at inimici mei,
 mense Ian. cum de me ageretur, corporibus ciuium
 trucidatis flumine sanguinis meum reditum inter-
 cludendum putauerunt: itaque cum ego abfuisse am
 temp. habuissetis, vt aquæ me, atque illam resti uen-
 dam putaretis. ego autē, in qua ciuitate nihil va-
 leret senatus, omnis esset impunitas, nulla iudicia,
 vis & ferrum in foro versarentur, cum priuatis se
 parietum prasidio, non legum tuerentur, tribuni
 pleb. vobis inspectantibus vulnerarentur, ad magi-
 stratum domus cum ferro & facibus iretur; con-
 sulis fasces frangerentur, deorum immortalium
 templa incenderentur, temp. nullam esse putauit:
 itaque neq. rep. exterminata mihi locum in hac
 vrbe

ADQVIR.

Quomodo de re
 in periculis
 vobis. P. Len
 vobis, qui dicit
 ad hoc curare
 futum partu
 in em, qui in me
 in illa mētia
 vobis autem em
 pro non aduer
 magi etus pen
 nec ex quib. ex
 precti: T. Ann
 nevolentia, &
 Lentulo auctore
 vobis senat
 le, dignatam m
 me orator, salu
 emulio commen
 qu, nulla cogit
 tri-uo pleb. sen
 deprecari e. est
 bene si q. honor
 ab eodem non
 horate iust
 auctores q. s. s. s.
 cepi ad cohort
 P. Pompei, vt em
 tur. S. p. m. a.
 priuato amico p

AD QVIR. POST REDITVM,

esse duxi: nec si illa restitueretur, dubitavi, quin me
 secum ipse reduceret. * an ego, cum mihi explo- 15
 rarissimum, P. Lentulum proximo anno consulem
 futurum, qui illis ipsis temp. periculossimus temporibus,
 ad illis curvulis me consule omnium meorum consi-
 filiorum particeps: periculorumq; socius fuisset: lubi-
 rarem, qui in me confectum consularibus vulneribus,
 consulari medicina ad salutem reduceret? hoc duce,
 collega autem eius clementissimo atque optimo viro,
 primo non adversante, post etiam adjuvante, reliquis
 magistratus penè omnes fuerunt defensores salutis
 meae: ex quib. excellenti animo, virtute, auctoritate
 præditi T. Annius & P. Sextius, præstanti in me be-
 neuolentia, & diuino studio extiterunt. eodemq; P.
 Lentulo auctore, & pariter referente collega, frequen-
 tissimus senatus, vno dissentiente, nullo int. receden-
 te, dignitatem meam, quibus potuit verbis amplissi-
 mi ornavit, salutem vobis, municipijs; colonijsque
 omnibus commendavit. * ita me nudum à propin- 16
 quis, nulla cognatione munitum, consules, prætores,
 trib. un. pleb. senatus, Italia cuncta semper à vobis
 deprecata est: denique omnes, qui vestris maximis
 beneficijs honoribusq; sunt ornati, producti ad vos
 ab eodem non solum ad me conservandum, vos co-
 hortati sunt, sed etiam rerum mearum gestarum
 auctores, testes, laudatoresq; fuerunt. quorum prin-
 ceptis ad cohortandos vos; & ad rogandos fuit Cn.
 Pompeius, vir omnium qui sunt fuerunt, erunt, vir-
 tute, sapientia, ac gloria princeps, qui mihi vnus vni
 priuato amico eadem omnia dedit, qua vniuersa
 resp:

F f

ORATIO

reip. salutem, ocium, dignitatem. cuius oratio fuit, quemadmodum accepi, tripartita, primū vos docuit, meis consilijs temp. esse seruata: causamq; meam cum communi salute coniunxit: hortatuq; est, vt auctoritatem senatus, statum ciuitatis, fortuna cuius bene meriti defenderetis: tum in perorando posuit, vos rogari à senatu, rogari ab equitibus Rom. rogari ab Italia cuncta. denique ipse ad extremum pro mea vos salute non rogauit solum, verū etiam obsecrauit. * huic ego homini, Quirites, tantum debeo, quantum hominem homini debere vix fas est. huius consilia, P. Lentuli sententiam, senatus auctoritatem vos secuti, in eo me loco, in quo vestris beneficijs fueram, hysdem centurijs, quibus collocaretis, reposuisti. eodem tempore audistis, eodem ex loco summos viros, ornatissimos atque amplissimos homines principes ciuitatis, omnes consulares, omnes pratorios eadem dicere, vt omnium testimonio, per me vnum temp. conseruatam esse, constaret. itaque cum P. Seruilius, grauissimus vir, & ornatissimus ciuis, dixisset, opera mea temp. incolumem magistratibus deinceps traditam, dixerunt in eandem sententiam ceteri. sed audistis eo tempore clarissimi viri non solum auctoritatem, sed etiam testimonium L. Gellij: qui, quia suam classem attentatam magno cum periculo penè sensit, dixit in concione vestra, si ego, consul cum fui, non fuisset, temp. funditus interitaram fuisse. * En ego tot testimonijs, Quirites, hac auctoritate senatus, tanta conseruacione Italæ, tanto studio bonorum omnium, agentis P. Len-

AD QVIR. POST REDITVM.

Lentulo, consentientibus ceteris magistratibus, de-
 precante Cn. Pompeio, omnibus hominibus faueni-
 bus, dijs denique immortalibus frugum vbertate,
 copia, vilitate redditum meum comprobantibus, mi-
 hi, meis, reip. restitutus, tantum vobis, quantum fa-
 cere possum, Quirites pollicebor: primum, qua san-
 ctissimi homines pietate erga deos immortales esse
 solent, eadem me erga populum R. semper fore, no-
 menq. vestrum eque mihi graue, & sanctum, ac
 decorum immortalium, in omni vita futurum: de-
 inde, quoniam me in ciuitatem resp. ipsa reduxit,
 nullo me loco reip. defuturum. * quod si quis existimat,¹⁹
 me aut voluntate esse mutata, aut debilitata vir-
 tute, aut animo fracto, vehementer errat. mihi quod
 potuit vis, & iniuria, & celeratorum hominum fu-
 ror detrahere, eripuit, absiulit, dissipauit: quod viro
 forti adimi non potest, id manet & permanebit. vidi
 ego fortissimum virum: municipem meum, C. Ma-
 rium, quoniam nobis quasi aliqua fatali necessitate
 non solum cum ij. qui hoc delere voluissent, sed et-
 iam cum fortuna belligerandum fuit: eum tamen
 vidi, cum esset summa senectute, non modo non in-
 fracto animo propter magnitudinem calamitatis,
 sed confirmato atque renouato. * quem ego met di-
 cere auidui, tum se fuisse miseram, cum careret pa-
 tria, quam obsidione liberauisset: cum sua bona
 possideri ab inimicis, ac diripi audiret: cum ado-
 lescentem filium videret eiusdem socium calamita-
 ris: cum in paludibus demersus, concursu ac mi-
 sericordia Samsurnensium corpus ac vitam suam

ORATIO

conseruasset : cum parua nauicula traiectus in Afri-
cam, quibus regna ipse dederat, ad eos inops supplex-
que uenisset. recuperata uero sua dignitate, se non
commisurum, ut cum ea, qua amiserat, sibi restituta
essent, uirtutem animi non haberet, quam nun-
quam perdidisset. * sed hoc inter me atque illum in-
terest, quod ille, qua re plurimum potuit, ea ipsa re
inimicos suos ultra est armis: ego, qua consueui, uia ar-
pietate: quoniam illi arti in bello, ac seditione locus
est: huic in pace atque ocio. quodque ille animo irato
nihil, nisi de inimicis uisciscendis, agebat: ego de
ipsis inimicis tantum, quantum mihi resp. permit-
ret, cogitabo. denique, Quirites, quoniam me qua-
tuor omnino genera hominum uolunt: unum eor-
um, qui odio reip. quod eam ipsis inuitis conserua-
ram, mihi inimicissimi fuerunt: alterum, qui per si-
mulationem amicitia nefarie prodiderunt: tertium,
qui, cum propter inertiam suam eadem adsequi non
possent, inuiderunt laudi & dignitati mea: quartum,
qui, cum custodes reip. esse debuerunt, salutem
meam, statum ciuitatis, dignitatem eius imperij, quod
erat penes ipsos, uendiderunt, si uisciscar genera sin-
gula, quemadmodum a quibusdam sum prouocatus:
malos ciues, temp. bene gerendo: perfidos amicos, ni-
hil credendo, atque omnia cauendo: inuidos uirtuti
& gloria, seruiendo: mercatores prouinciarum, re-
uocando domum, atque ab ijs prouinciarum ratio-
nem repetendo. * quanquam mihi maiori cura est,
quemadmodum quidem uobis, qui de me estis optime
meriti gratiam referam, quam quemadmodum ini-
mico

DQVR

nam maris,
misericordiam
feruorem
ma impudor,
nari: uenit
male merita,
leat. * odium,
paribus reip,
cultate uiscisc
meritos quim
repetere utam
cultatis, nequ
am benefici
miseri sunt,
tuperat, qui
contulsi, rem
ingratum, que
pau appeter
dissimili est
pecuniam que
habet: gratiam
dissoluit, qui
lam bene uole
ma, superabo
te restre in
antem gratia
fido, mihi ne
gentiam, neque
tuam per, in
neque in bonum

AD QVIR. POST REDITVM.

inuicorum iniurias, crudelitatemq; persequar. ete-
 nim vlciſcenda iniuria faciliſ ratio eſt, quàm bene-
 ficij remunerandi: propterea quòd ſuperiorem eſſe
 contra improbos, minus eſt negotij, quàm bonis exa-
 quari: tum etiam nec tam neceſſarium quidem eſt,
 malè meritis, quàm optimè meritis, referre quòd de-
 beas. * odium, vel precibus mitigari poteſt, vel tem-
 23
 poribus reip. communiq; utilitate deponi, vt diffi-
 cultate vlciſcendi teneri, vel vetuſtate ſedari: bene
 meritos quin colas, nec exorari fas eſt, neque id reip.
 repetere vt cunq; neceſſe eſt, neq; eſt excuſatio diffi-
 cultatis, neque æquum eſt tempore. & die memori-
 am beneficij deſignare. poſtremo, qui in vlciſcendo re-
 miſſior fuit, mox aperte laudatur: at grauiffimè vi-
 tuperatur, qui in tantis beneficijs, quanta vos in me
 contuliſtis, remunerandi eſt tardior: neque ſolum
 ingratus, quòd ipſum graue eſt, verùm etiam im-
 pius appelletur neceſſe eſt. atq; in officio perſoluendo
 diſſimilis eſt ratio, & pecunia debita: propterea quòd
 pecuniam qui retinet, non diſſoluit: qui reddidit, non
 habet: gratiam & qui retulit, habet: & qui habet,
 diſſoluit. * quapropter memoriam veſtri beneficij co-
 24
 lam beneuolentia ſempiterna, non ſolum dum ani-
 ma ſuperabo mea, ſed etiam cum mortuo monimen-
 ta veſtri in me beneficij permanebunt. in referenda
 autem gratia hoc vobis repromitto, ſemperq; pra-
 ſtabo, mihi neque in conſilijs de rep. capiendis dili-
 gentiam, neque in periculis à rep. propulſandis ani-
 mum, neq; in ſententia ſimpliciter referenda fidem,
 neque in hominum voluntatibus pro rep. ledend.

ORATIO

libertatem, nec in perferendo labore industriam, nec
 in vestris commodis augentium gratam animi bene-
 uolentiam defuturam. * atque haec cura. Quirites,
 erit infixam animo meo sempiterna, ut cum vobis, qui
 apud me deorum immortalium vim & numen re-
 netis, tum posteris vestris, cunctisq; gentibus dignis-
 simus ea ciuitate videar, qua suam dignitatem non
 possit tenere se, nisi me recuperasset, cunctis suffragiis
 iudicauit.

POST REDITVM
 IN SENATV.

ORATIO XXVIII.

I patres conscripti, pro vestris immor-
 talibus in me fratremq; meum, libe-
 rosque nostros meritum parum vobis
 cumulatè gratias egero, quaeso, obte-
 storq; ne mea natura potius, quàm
 magnitudini vestrorum beneficiorum id tribuendum
 puteris. quae enim tanta potest exsistere veritas inge-
 niij, quae tanta dicendi copia, quod tam diuinum at-
 que incredibile genus orationis, quo quisquam possit
 vestra in nos vniuersa promerita, non dicam com-
 plecti orando, sed percensere numerando? qui mihi
 fratrem.

VONT RE...
 fronta: sim...
 inha parente...
 tione, qui...
 piam, qua...
 piosuocap...
 certissim...
 ta, patrimon...
 immortales...
 & ceteris rebu...
 bonibus in au...
 grada dignitati...
 are colerati f...
 sapè magnifi...
 immensam qu...
 debeamus: que...
 sapientiam be...
 nera populi Rom...
 dia, nobis or...
 cum multa vobis...
 filia parentibus...
 nus, quod ha...
 nunc vniuersa...
 P.C. quod me op...
 talitatem quam...
 enim tempus er...
 necessarium me...
 tempore, cum or...
 missi, non mult...
 reas: cuius, res...
 etque optima r...